

• **5 варіантів** експрес-тесту слід використовувати для перевірки знань — така кількість варіантів є об'єктивно запитаною, аби: 1) у межах однієї групи — зробити неможливим списування нетямущими студентами правильних відповідей у їх більш обізнаних сусідів по партах; 2) у межах потоку — зробити неможливим достеменно точне передавання змісту всіх питань по всіх варіантах експрес-тестів студентам груп, заняття в котрих проводяться пізніше.

Чому саме **тотальне експрес-тестування**? Тотальність тут означає, що контроль здійснюється на кожному практичному / семінарському занятті. Перевагами є: 1) стимулювання студентів до більшого докладання зусиль при підготовці до кожного заняття — наслідок усвідомлення невідворотності контролю; 2) зменшення гостроти проблеми недостатньої кількості поточних оцінок — наслідок гарантованого отримання кожним без виключення студентом на кожному занятті принаймні однієї більш-менш об'єктивної оцінки.

Чому саме **відкриті питання**? Експрес-тести можуть складатися і з питань, супроводжених варіантами можливих відповідей. Але такий спосіб контролю закріплює у студентів виключно так зване «тунельне мислення». Натомість побудова експрес-тестів на базі відкритих питань надає можливостей не лише демонструвати студентам глибину засвоєння нормативного матеріалу, але й викладати власні думки, підкріплені аргументацією на їх користь, що прямо сприяє формуванню висококомпетентнісної креативної особистості.

Омельяненко Т. В., канд. екон. наук, доцент,
Барабась Д. О., канд. екон. наук, доцент,
кафедра менеджменту

ЕКСПРЕС-ТЕСТУВАННЯ В СИСТЕМІ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ: ПРИНЦИПИ ТА ГІПОТЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ

Використання експрес-тестів у якості одного з інструментів поточного контролю знань студентів призводить до виникнення таких позитивних ефектів, як стимулювання активності студентів щодо опанування навчального матеріалу та збільшення кількості поточних оцінок (останнє має особливо велике значення для вибіркових дисциплін, по яких обсяг годин, відведених на семінарські / практичні заняття, є доволі невеликим).

Ключовими принципами запровадження експрес-тестування мають бути:

- **тотальність** — експрес-контроль має проводитись на кожному занятті (можливі виключення — заняття, на котрих проводяться модульні контрольні роботи; останнє заняття семестру, на якому студентам вже має бути оголошена сумарна оцінка за результатами всіх видів поточної успішності);

- **індивідуальність** — кожен студент має отримати індивідуальний експрес-тест (досягається через розроблення мінімум п'яти варіантів тестів для кожного заняття та через варіювання порядку слідування питань у кожному з варіантів);

- **актуальність** — експрес-тест має містити не лише питання стосовно нормативного матеріалу курсу, викладеного у навчальних підручниках, але й питання по проблемних аспектах дисципліни, які розглядалися на лекціях.

Запровадження базованої на цих принципах системи експрес-тестування поставить перед реалізаторами, якими є викладачі та структурні підрозділи ВНЗ (кафедра, факультет, відділ матеріально-технічного забезпечення тощо), низку проблем методичного, організаційного, технічного і навіть фінансового роду.

Такими передбачуваними проблемами є:

1. *Збільшення обсягів методичної роботи через необхідність формування первинної бази тестових питань та її подальшої перегляду й оновлення.* У разі, якщо йдеться про використання підходу «5 × 5» (5 варіантів по 5 питань), це складе 25 питань у розрахунку на одне семінарське / практичне заняття (далі — с./п. з.), що не надто багато. Але для тих дисциплін, які з навчальним планом мають 8 с./п. з., обсяг первинної бази становитиме 200 питань, а по тих курсах, по яких проводиться 16 с./п. з., первинна база має нараховувати мінімум 400 питань.

2. *Збільшення матеріальних та фінансових витрат через необхідність організаційно-технічної підтримки запровадження експрес-тестування.* Суттєво зростуть потреби у папері, на якому мають друкуватися тестові завдання та збільшиться завантаження друкарської й копіювальної техніки. Крім того перед кафедрами постане непросте завдання — відшукати додаткові площі для зберігання студентських відповідей до кінця семестру.

3. *Збільшення фактичних витрат часу викладача на навчальну роботу через перевірки експрес-тестів та оформлення результатів.* Перевірка одного тесту займає не більше однієї хвилини, що складає приблизно до 20—25 хвилин на групу з 25 студентів; перенесення оцінок до журналу викладача та журналу групи займає ще хвилин 10—15. У підсумку — 30—40 хвилин на групу, що не надто багато. Але за роботи з потоком обсягом у 4 групи це вже

становитиме 120—160 хв. перевірок й оформлень результатів по одній темі. За проведення 8-и с./п. з. з дисципліни фактичні витрати часу на перевірки й оформлення становитимуть 960—1280 хв. на семестр (16—21 год.); за проведення 16-и с./п. з. — 1920—2560 хв. на семестр (32—42 год.). У масштабах лише однієї кафедри, що забезпечує викладання хоча б десяти дисциплін (а часто — набагато більше) фактичні витрати часу будуть вимірятися сотнями годин, і це при тому, що даний вид навчальної роботи жодним чином не планується та не обліковується, оскільки проведення експрес-контролів не передбачене навчальними планами.

Петренко Л. А., канд. екон. наук, старш. викл.
кафедри економіки підприємств

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН СТУДЕНТАМ-ІНОЗЕМЦЯМ

Глобалізація економіки, що є визначальною тенденцією розвитку світового господарства, вимагає відповідної глобалізації економічної освіти. Універсальність економічних знань є умовою їх придатності до застосування в будь-якій точці земної кулі. Звичайно, не слід принижувати значення знання специфіки національних економічних умов окремих країн, але вони мають нанизуватися на кістяк спільних основ ефективної економічної діяльності.

В системі вітчизняної вищої школи здійснюється підготовка спеціалістів не лише для України, але і для інших держав. Специфічний контингент студентів-іноземців є практично в кожному ВНЗ. При цьому, крім врахування певних мовних можливостей сприйняття навчальної програми такими студентами, ніяких інших кроків, які б полегшили вивчення базових та спеціальних дисциплін, не здійснюється.

Так, програми курсів сфокусовані на вивчення діючого українського законодавства. Причому програми не лише юридичних, а всіх економічних дисциплін. Як правило, в рамках дисципліни розглядається не прийнята світова практика, а діюча вітчизняна норма щодо суті, структури, класифікації того або іншого економічного явища. Звичайно, це робить дисципліни більш прикладними, але лише для тих, хто впроваджуватиме отриману в університеті теорію в практику тут, в Україні.

Загальновідомим фактом є існуюча недосконалість вітчизняної економічної системи, в т.ч. рівень розповсюдження тіньових